

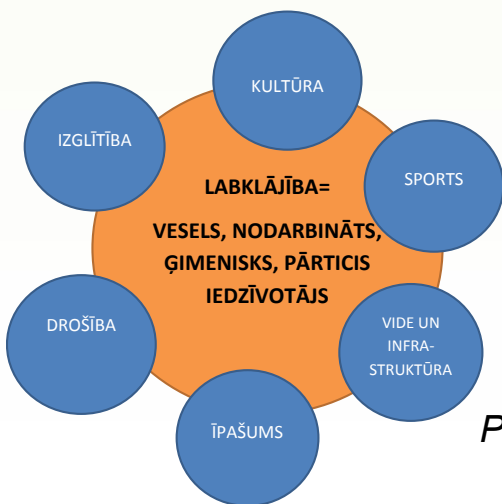
VESELĪBAS APRŪPES UN VESELĪBAS VEICINĀŠANAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA JELGAVAS NOVADĀ 2017.-2023. GADAM

Projekts „Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veikspējas uzlabošana”

Ilgtermiņa stratēģiskais mērķis 20 gadiem:
Jelgavas novads – pievilcīga dzīves un darba vide.

**Jelgavas novada attīstības ilgtermiņa mērķa
sasniegšanai tiek izvirzītas 3 prioritātes:**

1. Izglītots, radošs un gandarīts CILVĒKS;
2. Droša, kopta un pievilcīga VIDE;
3. Attīstīta, stabila un konkurētspējīga EKONOMIKA.

Projekts „Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veikspējas uzlabošana”

PROGRAMMAS IZSTRĀDES MĒRĶI

Popularizēt veselīgu dzīvesveidu sabiedrībā (prioritāri pirmskolas un skolas vecuma grupās);

Iesaistīt sabiedrību pašvaldības organizētajos veselības veicināšanas pasākumos (prioritāri ģimenes ar bērniem, cilvēki ar kustību traucējumiem, gados veci cilvēki);

Izveidot iedzīvotāju atbalsta grupas (piemēram, veciem cilvēkiem, personām ar kustību traucējumiem, cilvēkiem, kas nonākuši atkarības vielu ietekmē u.c.);

Izveidot sistēmu iedzīvotāju informēšanai par veselīgu dzīvesveidu un veselības veicināšanas un uzlabošanas pasākumiem.

PROGRAMMAS IZSTRĀDES UZDEVUMI

Stiprināt starpnozaru sadarbību, mijoties dažādām sfērām un iedzīvotājiem.

Nodrošināt augstas kvalitātes aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumus.

Attīstīt un uzturēt veselību veicinošu un drošu vidi.

Sekmēt iedzīvotāju veselības stāvokļa uzlabošanos, veicinot veselīgu dzīvesveidu, veicot izglītošanu un mazinot veselības riskus.

NORMATĪVĀ BĀZE

Likums par pašvaldībām - Viena no pašvaldību autonomajām funkcijām ir nodrošināt veselības aprūpes pieejamību, kā arī veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sportu (Likuma „Par pašvaldībām” 15.panta 6. punkts);

Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2014. – 2020.gadam (apstiprinātas MK 2014.gada 14.oktobris, rīkojums Nr. 589.) - ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kas balstās uz PVO Eiropas reģiona stratēģiju “Veselība 2020” un ir izstrādāts, lai aktualizētu Sabiedrības veselības pamatnostādnēs 2011.-2017.gadam iekļauto situācijas raksturojumu, problēmu formulējumu, mērķus, politikas rezultātus, rīcības virzienos ietvertos uzdevumus un saskaņotu tos ar NAP2020 un jauno finanšu plānošanas periodu.

NORMATĪVĀ BĀZE

Vadlīnijas pašvaldībām veselības veicināšanā (VM rīkojums Nr.243, 29.12.2011.)

Citu politikas jomu plānošanas dokumenti:

Nodarbinātības un sociālās politikas jomā;

Iekšlietu politikas jomā;

Izglītības un zinātnes politikas jomā, jaunatnes politikas un sporta politikas nozarē;

Transporta un sakaru politikas jomā;

Vides un reģionālās politikas jomā;

Veselības politikas jomā.

SITUĀCIJAS APRAKSTS

Sakārtota **vide** (gājēju celiņi, rotaļu laukumi, upju tīrīšanas talkas, dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošana);

Nacionālais Veselīgo pašvaldību tīkls (2015.gada 18.maijs);

Nacionālais Veselību veicinošais skolu tīkls (uz 2015.gada decembri - 3 Jelgavas novada izglītības iestādes);

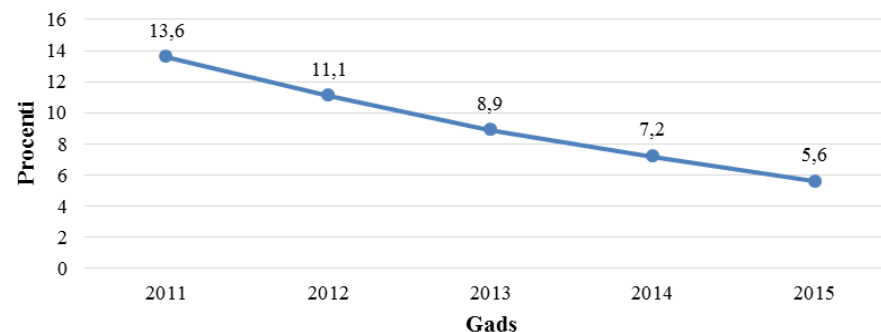
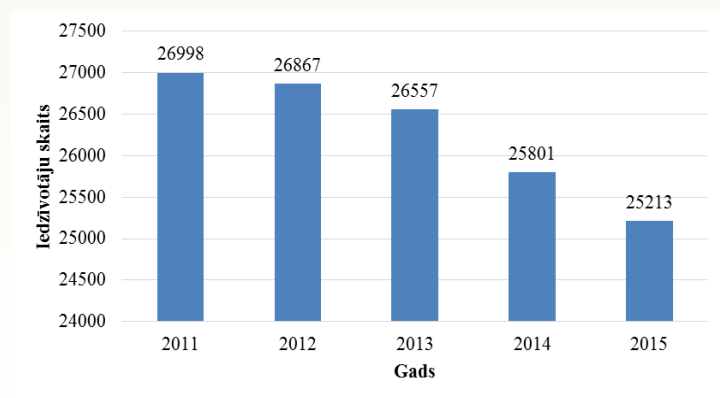
Bērnu, pusaudžu un jauniešu veselība - Jelgavas novada jauniešu padome, ar kuras starpniecību tiek popularizēts un veicināts veselīgs dzīvesveids jauniešu vidū (jauniešu centros, caur dažādām aktivitātēm);

Fiziskās aktivitātes, sports - fizisko aktivitāšu veicināšana notiek sadarbojoties ar Jelgavas novada Sporta centru;

Atkarību profilakse – caur izglītības iestādēm

SITUĀCIJAS APRAKSTS

Iedzīvotāju skaits samazinās;
Dabiskais pieaugums – negatīvs;
Bezdarba līmenis samazinās;
Demogrāfiskās slodzes līmenis palielinās

Projekts „Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veikspējas uzlabošana”

SITUĀCIJAS APRAKSTS

Vecāku un bērnu veselība:

Jelgavas novadā **zīdaiņu mirstība** ir 1-3 gadījumi gadā, uz 1000 dzīvi dzimušajiem.

Perinatālā mirstība un nedzīvi dzimušie Jelgavas novadā ir 1-2 gadījumi gadā, uz 100 iedzīvotājiem, kas ir uzskatāma par zemu mirstību.

SITUĀCIJAS APRAKSTS

Veselības stāvoklis:

Līdzīgi kā Latvijā kopumā, arī Jelgavas novadā bieži nāves cēloņi ir mirstība no **sirds un asinsvadu sistēmas** slimībām un ārējiem nāves cēloņiem;

Līdz ar sabiedrības novecošanos, **ļaundabīgie audzēji** ir pieaugoša problēma visā pasaulē un arī Latvijā;

Trešais biežākais nāves iemesls Latvijā ir **ārējie cēloņi**, vai nāve, kas saistīta ar tīšiem un netīšiem ievainojumiem.

SITUĀCIJAS APRAKSTS

Veselību ietekmējošais dzīvesveids:

Smēķēšana ir riska faktors gan sirds un asinsvadu slimības, gan plaušu un elpceļu slimībām, mutes dobuma saslimšanām, audzējiem u.c. Latvijā 35-45 gadīgu vīriešu mirstība no slimībām, kas saistīta ar smēķēšanu, ir augstāka nekā Eiropas Savienībā. Tādēļ sabiedrības veselības politikā īpaša uzmanība tiek veltīta paraduma ierobežošanai.

Alkohola pārmērīga lietošana ir nozīmīga sabiedrības veselības problēma Latvijā.

Fiziskās aktivitātes trūkums ir mūsdienu globāla problēma. Tās nepietiekamības izpaužas gan kā liekās ķermeņa masas un aptaukošanās pieaugums, gan kā vairāku hronisku slimību priekšlaicīga parādīšanās.

SITUĀCIJAS APRAKSTS

Veselības aprūpes pieejamība:

11 ĢĀ (ar 16 prakses vietām);

3 zobārsti (līgumi ar Nacionālo Veselības dienestu);

Primārās veselības aprūpi, ambulatoro un stacionāro sekundāro veselības aprūpi Jelgavas novada iedzīvotāji saņem Jelgavas pilsētā

KOPVĒRTĒJUMS

Iedzīvotāju kopskaits novadā samazinās. Negatīvais dabiskais pieaugums un liels īpatsvars ar iedzīvotājiem pēc darbības vecuma, kas nākotnē varētu palielināt pieprasījumu pēc veselības aprūpes pakalpojumiem;

Attīstīt sportiskas aktivitātes skolās un pirmskolas izglītības iestādēs, lai fiziskās aktivitātes būtu kā norma;

Pietiekams ģimenes ārstu izvietojums novada teritorijā. Paplašināt ģimenes ārstu prakšu pakalpojumu klāstu;

KOPVĒRTĒJUMS

Pietiekams iedzīvotāju saslimšanas skaits ar neinfekcijas slimībām – sirds un asinsvadu slimības, kā arī ļaundabīgiem audzējiem;

Iedzīvotāju fiziskā aktivitāte ir nepietiekama, trūkst izpratnes par fizisko aktivitāšu lomu veselības saglabāšanā, kā arī trūkst prasmes, iemaņas un resursi fizisko aktivitāšu realizācijai.

Nepietiekama infrastruktūra sporta laukumos, rotaļlaukumos. Nepieciešama plašāka mērķa grupas aptvere organizētos sporta pasākumos, kā arī infrastruktūras pieejamība masu sportam.

Nepieciešams izveidot Jelgavas novada pašvaldības Veselības profilu un situācijas izpēti, problēmu novēršanai.

RĪCĪBAS PLĀNS

1. Prioritāte

VESELĪBU VEICINOŠĀ VIDE

Atbalstošas un drošas vides attīstīšana, uzturēšana un pilnveidošana

2. Prioritāte

VESELĪBAS VEICINĀŠANA DZĪVES CIKLĀ

Sekmēt veselību veicinošas aktivitātes

RĪCĪBAS PLĀNS

3. Prioritāte

VESELĪGA DZĪVESVEIDA SEKMĒŠANA UN VESELĪBAS RISKA MAZINĀŠANA

Veselīga uztura veicināšana;

Fizisko aktivitāšu veicināšana;

Atkarības vielu ietekmes mazināšana;

Uzlabot mutes dobuma veselību visās iedzīvotāju
grupās

RĪCĪBAS PLĀNS

4. Prioritāte

MIRSTĪBAS UN SASLIMSTĪBAS MAZINĀŠANA

Saslimstības mazināšana ar neinfekciozajām saslimšanām (sirds asinsvadu slimībām, cukura diabēts, onkoloģiskajām u.c.);

Samazināt traumatismu un mirstību no ārējiem cēloņiem, veicināt drošu vidi;

Garīgās veselības un labklājības veicināšana;

Infekciju slimību profilakse;

Reproduktīvās veselības veicināšana

SECINĀJUMI

Apstiprināta attīstības programma (tai skaitā Veselības veicināšanas un veselības aprūpes programma)

Pētījums, situācijas analīze, dati

Gada darbības plāns (atskaites forma) – katru gadu, aktualizējot paveikto, plānoto

Politiskais atbalsts pieņemot lēmumus (gan dalībai NVPT, gan apstiprinot plānošanas dokumentus)

PALDIES PAR UZMANĪBU!

irita.steinberga@jelgavasnovads.lv

Jelgavas novada pašvaldība
Attīstības nodaļa
projektu vadītāja

Projekts „Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veikspējas uzlabošana”